

[Clausager.]

Folk. Saa køber han 10 Tdr. Land for 6 000 Kr., han bygger for 9 000 Kr., og han besætter det for 3 000 Kr.; jeg drister mig til at paastaa, at han skal passe ret godt paa for at faa det gjort for de Penge. Det er tilsammen 18 000 Kr. Han ejede de 2 000 Kr. selv, altsaa er der 16 000 Kr. Gæld paa det. Hvad bliver nu saadan en Ejendom paa disse 10 Tdr. Land sat til i Skatteværdi? Jeg vil tænke mig, at den allerhøjest bliver sat til 16 000 Kr., allerhøjest. Han skylder altsaa 100 pCt. af Skatteværdien. Maa jeg i den Forbindelse sige, at jeg har nok set i Forslagene og har ogsaa hørt det siden, at man taler om Panteværdi. Jeg vil nu hellere sige Skatteværdi, for Panteværdien mener jeg er, hvad en Ejendom kan koste; hvis jeg har givet Pant i en Ejendom til en Mand, som laaner mig Penge, kan han lade den gaa til Auktion, hvis jeg ikke opfylder Betingelserne, og af det, den koster, kan han tage det, som han har staaende i den. Skatteværdien er et rigtigere Udtryk end Panteværdien i denne Forbindelse, men det er nu en Biting. Han skylder altsaa 100 pCt. af Skatteværdien, og da han efter Forslaget her kan faa 3 pCt. Tilskud af den Gæld, der ligger mellem 85 og 100 pCt. — det vil vise sig at være 2 400 Kr., hvis de Herrer regner det ud —, saa kan han faa 72 Kr. i Rentetilskud.

Se, højtærede Minister og ærede Medlemmer, hvis den danske Rigsdag er med til paa fornuftig Maade at oprette et saadant Husmandsbrug, saa erkender man herigennem, at denne Mand er moden til Tilskud lige fra Starten. Det er da en mærkelig Forestilling; det kan jeg dog ikke forstaa; man siger, at saadanne Kaar skal Landbruget have, og dem kan de klare sig med, men hans Stilling er dog ikke anderledes, end at han skal have Tilskud! Hvis denne Mand ikke kan klare sig uden Tilskud, viser det, at Udstykningen er gal.

Jeg mener derfor, at det er ikke nok at tale om en Gældskrise; det er ogsaa en Produktionskrise. Vi maa have saadanne Vilkaar, at denne Mand kan klare sig. Hvis man ikkê vil gaa ind for det, hvis man mener, at dette er en fornuftig Udstykning, skønt den Mand, der er anbragt der, er moden til Tilskud, saa siger jeg, at det er Toppunktet af uforstandig Landbrugspoli-

tik; andet kan jeg ikke faa ud af det. Derfor er det nødvendigt, at der skaffes Kaar til Veje, saa vidt Lovgivningsmagten kan — jeg siger med Vilje: saa vidt Lovgivningsmagten kan, for jeg kan godt se, at der er Grænser for, hvad vi kan gøre, men der bør skaffes saadanne Kaar til Veje saa vidt muligt, at en dygtig Gennemsnitsmand har Betingelser for at kunne klare sig. Jeg er aldrig gaaet ind for, at det er vor Pligt herinde at gøre Landbruget rentabelt, for det kan vi ikke; vi kan ikke gøre hver enkelt Landmands Bedrift rentabel; men det er til Gengæld vor Pligt at skaffe saadanne Vilkaar til Veje, at der er nogenlunde Betingelser for, at en stræbsom og dygtig Mand af Gennemsnitstypen kan klare sig. Det er vor Opgave, og det er vor Pligt.

Og hvis man gør det, saa indsnævres den Kreds, som man kan kalde de kriseramte, de, der skal under personel Behandling, under særlig Behandling, for at man kan faa deres Forhold saneret. Denne Kreds indsnævres da til at blive saa lille som muligt, og det maa dog være en Fordel for os alle herinde, da vi godt kan se, at det er en meget vanskelig Opgave at komme ind i. Det maa dog være tiltalende for os at gøre den Kreds saa lille som muligt, ud af hvilken vi skal finde, lede frem og hjælpe dem, der er de dygtige og værdige til at blive hjulpet, medens de andre saa maa passe sig selv.

Derfor maa — det ønsker jeg at sige saa stærkt, jeg kan — Sanering, det, at Staten gaar med til at ordne og sanere Gælden for enkelte, der er kørt i Staa, ske i Forbindelse med noget andet, der gør Landbrugserhvervet stærkere og bedre. Den maa følge efter, at vi har skaffet, saa vidt vi kan, ordentlige Kaar til Stede for Landbrugserhvervet. Saa først er der Mening i Saneringen, heller ikke før. Derfor maa det behandles som et samlet Hele, og man vil til sin Tid faa at se — som det ogsaa blev bebudet i Gaar fra vor Side —, at vi kæder det sammen til et Hele, der først for Alvor kan faa Betydning, netop naar det er samlet.

Men hvad er det da, der skal gøres? Ja, her ønsker man Tilskud. I Gaar blev der talt om Produktionens eller Vareprisernes Forhøjelse. Jeg tror nu ikke, det er meget bevendt dermed. Man kan bruge Prisforhøjelse, og man har brugt det, og